

نگاه کارشناس

طلاق: آیا سدها فرو ریخته‌اند؟

سعید مدنی

■ هفته گذشته بار دیگر مسئولان سازمان ثبت احوال خبر از افزایش طلاق در شش ماهه سال جاری در مقایسه با سال گذشته دادند. حالا روند افزایش طلاق و کاهش ازدواج به‌عنوان پدیده‌ای جاری در حوزه اجتماعی محسوب می‌شود و البته با توجه به شاخص‌هایی که در قانون اساسی و سایر اسناد از جمله برنامه‌های توسعه به آن اشاره شده، این پدیده امری نامطلوب و مذموم و به‌عنوان یک مشکل اجتماعی باید به شمار آید. در اصل دهم قانون اساسی آمده: از آنجا که خانواده واحد بنیادی جامعه اسلامی است، همه قوانین و مقررات و برنامه‌ریزی‌های مربوطه باید در جهت آسان کردن تشکیل خانواده، پاسداری از قدسات آن و استواری روابط خانوادگی بر پایه حقوق و اخلاق اسلامی باشد. با چنین رویکردی مسئولان امر و دولت نمی‌توانند نسبت به روند موجود ازدواج و طلاق بی‌تفاوت باشند یا آن را امری عادی قلمداد کنند. در فصل اول قانون اساسی که تحت‌عنوان اصول کلی آمده، روح این قانون و سیاست‌های کلی حاکم بر نظام توضیح داده شده و بر این اساس برنامه‌های دولت و سایر ارکان نظام نباید این سیاست‌ها را نقض کنند. پدیده طلاق را مثل هر مشکل اجتماعی دیگری می‌توان در سه مرحله «قبل از وقوع»، «وقوع» و پدیدایی» و «پس از وقوع» بررسی کرد. در مرحله قبل از وقوع سوال مهم و اساسی که باید به آن پاسخ گفت چرایی تمایل به طلاق از سوی یکی یا هر دو طرف طلاق است. پاسخ این سوال تا حدود زیادی به سیاست‌ها و برنامه‌های دولت مرتبط می‌شود. در واقع وضعیت اجتماعی اقتصادی همواره گروهی از مهم‌ترین دلایل طلاق را تشکیل داده است. به‌عنوان مثال یکی از محققان با استفاده از داده‌های مربوط به طلاق و بیکاری در یک دوره ۴۰ ساله (۱۳۴۵ تا ۱۳۸۵) برای ایران نشان داده که ارتباط بین طلاق و بیکاری معنادار است. مطالعات گسترده دیگر نیز رابطه سایر عوامل اقتصادی اجتماعی مثل فقر و نابرابری و طلاق را مورد تایید قرار داده‌اند. بنابراین برای پیشگیری از طلاق قبل از وقوع آن باید عوامل تعیین‌کننده اجتماعی طلاق مثل عوامل اقتصادی مورد اشاره یا عوامل اجتماعی از جمله تبعیض جنسیتی، نظام حقوقی مردسالار و مواردی از این‌گونه را اصلاح کرد و این به معنای ضرورت اصلاحات اساسی در برنامه‌ها و سیاست‌های اقتصادی و اجتماعی جاری در هر سه قوه مقننه، قضاییه و مجریه است. طلاق یک حادثه نیست، یک فرآیند است. یعنی در یک دوره زمانی یک تا دو ساله از بروز اولین اختلاف تا صدور حکم طلاق و جدایی رخ می‌دهد. در این دوره نیز پاره‌ای اقداماتی می‌تواند به توقف فرآیند یا برعکس تسریع آن منجر شود. به‌عنوان مثال تشدید بحران‌های اقتصادی و بسته شدن راه‌ها برای تامین معیشت خانواده یا س از آن مهم‌تر ثبات وضعیت اقتصادی می‌تواند به اضمحلال خانواده یا بقای آن منجر شود. از این گذشته کارآیی سازمان‌های مسؤول نیز در این زمینه نقش مهم و اساسی دارد. از وظایف این سازمان‌ها در این دوره ارایه خدمات مشاوره و سلامت روان برای متقاضسدری طرفین برای برگشت به زندگی مشترک است. وقتی طلاق محقق شد، زن و شوهری که از هم جدا شده‌اند در برابر کوه عظیمی از مشکلات قرار می‌گیرند. در این شرایط آنها نه تنها زندگی خانوادگی که گاه زندگی فردی خود را نیز در معرض نابودی می‌بینند. «وحشت»، «هاتم و غم»، «کنار آمدن و زندگی مجدد» و «تجدید حیات روانی اجتماعی» چهار مرحله‌ای هستند که به لحاظ روانی افراد جداشده طی می‌کنند و آنان برای طی این مسیر نیازمند کمک و پشتیبانی دیگران هستند. گاه آنان شاسن آن را دارند تا مورد حمایت والدین و خانواده‌ها قرار گیرند اما در حوزه برنامه‌ریزی اجتماعی، سازمان‌های دولتی به‌قدرت در این مرحله خدماتی ارایه می‌دهند. مطالعات نشان می‌دهد افراد مطلقه پس از جدایی با مشکلات جدی مواجه می‌شوند:
– آسیب‌پذیری زنان از پیامدهای طلاق بیشتر از مردان است.
– مشکلات اقتصادی تأثیر مشابهی بر زنان و مردان دارد.
– نگرانی زنان از آینده اقتصادی خود و فرزندان‌شان بیشتر از مردان است.
– مردان و زنان هر دو از ازدواج مجدد بیزارند.
– زنان بیشتر از مردان در معرض انواع اختلالات روانی قرار می‌گیرند.
– زنان بیشتر از مردان مورد طرد و انزوای اجتماعی قرار می‌گیرند.
قرار گرفتن در چنین شرایطی، احتمال سوق یافتن زنان و مردان مطلقه به شرایط به مراتب نامطلوب‌تر را فراهم می‌کند و وضعیتی که می‌تواند سرنوشت و تمامی زندگی آنان را تهدید کند. اگرچه روند نامطلوب افزایش طلاق و کاهش ازدواج نگران‌کننده است اما نادیده گرفتن و نبود حمایت‌های لازم از کسانی که جدا شده‌اند نیز می‌تواند به‌زودی جامعه ایران را در برابر تهدیدهای جدید و مهمی قرار دهد.

توضیح

■ در گزارش روز سوم آبان ۹۰ روزنامه شرق در رابطه با میزان مرگ‌ومیر مردان که ازسوی نماینده صندوق جمعیت سازمان ملل اعلام شده بود، به اشتباه این خبر به نقل از نماینده صندوق حمایت از حقوق کودکان درج شده بود که به‌این‌وسیله ضمن پوشش از خوانندگان و نماینده صندوق حمایت از حقوق کودکان در ایران، موضوع اصلاح می‌شود.

شرق: هوای تهران آلوده است. این‌را هم مراکز کنترل کیفیت هوای پایتخت می‌گویند، هم کمیته محیط‌زیست شورای شهر و هم ریه‌هایی که بهتر از هر آماری واقعیت را نشان می‌دهد. رییس کمیته محیط‌زیست شورای شهر، آمار شهرداری درباره آلودگی هوا را دقیق‌تر می‌داند؛ آماری که دوم آبان را اولین روز سالم کل شهر تهران در سال ۹۰ می‌داند. البته استانداری هم در این میان خودش را بی‌ربط نمی‌داند. اما حیدرزاده، رییس ستاد محیط‌زیست و توسعه پایدار شهرداری تهران معتقد است، آلودگی هوای تهران متأسفانه مدیریت نمی‌شود و معضلی که امروز گریبانگیر آن هستیم آن است که سازمان محیط‌زیست را گفت: اینکه

نگاه سیاسی استانداری به آلودگی هوا

تهران آلوده است

هوای تهران آلوده است، خجالت کشیده و بر همین اساس کار را به استانداری تفویض اختیار کرده است. معصومه ابتکار، رییس کمیته محیط‌زیست شورای شهر هم به «شرق» می‌گوید: وضعیت آلودگی هوای تهران در وضعیت بسیار نامناسبی قرار دارد. دولت موضوع محیط‌زیست را به کلی رها کرده و محیط‌زیست استانداری را نیز در بحث آلودگی هوا دخیل کرده است که به نظرم بحث آلودگی هوا، نگاهی سیاسی داشت. گرچه رییس

هوای بارانی در کشور

بارش‌های جدید هیچ تاثیری بر دریاچه ارومیه ندارد

تارمترین تصویر هوایی از دریاچه ارومیه سبزپارس

لحاظ تا حدودی می‌توان به میزان بارش‌ها و کمک‌های آسمانی به دریاچه ارومیه امید بست. «دریاچه ارومیه تا پیش از بحران سه‌سال‌های کنونی بزرگ‌ترین سطح آب‌ی کشور بود. میانگین طول آن به‌طور تقریبی ۱۴۰

مرکز کنترل کیفیت هوای تهران می‌گوید، تهران از اول سال تنها یک روز هوای سالم داشته، اما مدیر مرکز پایش آلودگی هوای محیط‌زیست استان تهران معتقد است، از اول تا ۲۴ مهر، ۱۹ روز پاک و پنج روز سالم داشته‌ایم. یعنی حتی یک روز ناسالم و خیلی ناسالم هم در تهران تجربه نشده است! مدیرعامل شرکت کنترل کیفیت هوای تهران تأکید کرد: امسال تهران و شهروندانش حتی یک روز هوای پاک را تجربه نکرده‌اند که امیدواریم با اقدامات جدی و همه‌جانبه فکری برای رفع معضل آلودگی هوا شود نه آنکه تنها در حد حرف و اقدامات مقطعی آن هم در شرایط بحرانی، مسوولان به یاد این معضل بزرگ شهر بیفتند.

را حدود پنج هزار و ۵۰۰کیلومتر مربع تخمین زده‌اند. عمق متوسط این دریاچه ۵/۴ متر و حداکثر عمق ۱۳ متر در شمال دریاچه و حجم تقریبی آبی که می‌تواند در آن جمع شود، نیز حدود ۳۱ میلیارد متر مکعب تخمین زده شده است. با فرض آنکه در کل سطح این دریاچه بارش باران در روزهای اخیر به صورت متوسط ۱۵ میلی‌متر بوده است و بنا بر مبنای محاسباتی که کارشناس سازمان هواشناسی اعلام کرد می‌توان گفت در سطح دریاچه که حدود پنج میلیون و ۲۰۰ هزار متر مربع است در این بارش‌ها ۷۸ میلیون لیتر باران به آن وارد شده است. با توجه به اینکه در یک متر مکعب مربع یک‌هزار لیتر آب جمع می‌شود، می‌توان گفت بارش‌های اخیر فقط ۷۸ هزار متر مکعب آب به سطح دریاچه ارومیه اضافه کرده است.

این در حالی است که برای افزایش یک سانتی‌متری سطح آب دریاچه ارومیه به ۵۰ میلیون متر مکعب آب نیاز است. حتی اگر سطح روان آب‌های جاری‌شده به سطح دریاچه را نیز بر این زمینه لحاظ کنیم و میزان تبخیر و جذب آب در خاک را نیز به حساب نیاوریم، باز هم این مقدار کوچک‌ترین تأثیر بر وضعیت دریاچه ارومیه نخواهد داشت. فراموش نکنیم در حال حاضر، دریاچه برای برگشت به شرایط عادی به ۱۰ تا ۵ میلیارد مترمکعب آب نیاز دارد.چندی پیش بود که تقی کریمی، مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای آذربایجان غربی که به تعبیر خودش اصلی‌ترین مقام مسؤول در رابطه در دریاچه و خشک‌شدن یا برآب‌شدن آن است، در گفت‌وگویی با «شرق» گفته بود: من پیش از هر چیزی به فضل الهی معتقدم، معتقدم روزی این دریاچه جدا از همه برنامه‌های ما، خودش پرآب خواهد شد و یک بارش ۱۱میلیارد مترمکعبی همه مشکلات آن را حل خواهد کرد، چنین بارش‌هایی پیش از این در این استان سابقه نداشته است، ان‌شاءالله به فضل خداوند دوباره چنین اتفاقی خواهد افتاد و مشکل دریاچه هم حل می‌شود، من به این مساله ایمان دارم، چون فضل الهی بالاتر از هر اراده و کاری قرار دارد. باید به این اعتقاد امیدوار بود، من هم به همین امید هستم.»در اولین بارش پاییزی سسال بارانی جدید هیچ انتضاق خاصی برای دریاچه رخ نداد، باید تا پایان سال به انتظار نشست و چشم به آسمان دوخت.

مدارک معادل

با مدارک استاندارد دانشگاهی هم تراز می‌شود

مدارک معادل به دلیل ناتمام گشتن واحدهای درسی خود در دانشگاه‌ها و اتمام تحصیل بنا به هر دلیلی یا دریافت مدرک از موسسه‌های آموزشی برخی نهادهای دولتی که مدارکی صرف جهت استخدام صادر می‌کنند، از سطح علمی استاندارد با توجه به سطح علمی دانشگاه‌های کشور برخوردار نبوده‌ند و مدارک آنها تنها کاربرد اداری یا استخدامی داشت. همچنین درازنگانی این مدارک همواره با واحدهای درسی محدود و حتی سابقه کار در برخی از سازمان‌های دولتی مدارکی را دریافت می‌کنند که پش‌توانه علمی محکمی ندارد و هم‌ترازی آنان با سایر متقاضیان که از طریق حضور تماموقت در دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی موفق به دریافت مدارک تحصیلی می‌شوند، در نوع خود نگران‌کننده است. از این رو سعالله نصیری، عضو کمیسیون آموزش مجلس ضمن انتقاد از این اقدام دولتی علوم بر بررسی دلایل حذف آزمون مدرک معادل در کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس خبر می‌دهد. نصیری در گفت‌وگو با «شرق» اشاره به اینکه در شرایطی که متقاضیان ۱۰ برابر

وزیر ارشاد: منابع خبری را از نهادهای غربی خارج کنیم

شرق: وزیر ارشاد در جمع اهالی مطبوعات جهان اسلام گفت: باید با توجه به اعتقاداتمان و نگاهی که به رسانه به‌عنوان ابزاری در جهت رسیدن به صلح و روشن کردن حقیقت داریم با تشکیل نهادهایی قدرتمند و مستقل از دشمنان جهان اسلام، منابع خبری خود را از درون این‌گونه نهاده‌ها خارج کنیم. جسینی این مطلب را در مراسم افتتاحیه اجلاس اتحادیه مطبوعات جهان اسلام گفت و با تشریح اوضاع رسانه‌ای جهان امروز و تبیین جنگ نرم در عرصه خبررسانی، ضرورت تشکیل اتحادیه مطبوعات جهان اسلام را دو چندان دانست. او گفت: این اتحادیه می‌تواند با نظم و شکل مناسب بر سیاست تفرقه‌انگیزی رسانه‌های نظام سلطه غلبه کرده و انحصار رسانه‌ای آنها را متزلزل و برآورفته از ارزش‌های غربی داندست و گفت: تفرغ‌زندی تبلیغات امن ابر دشمن است و دوران فرزند کمتر، زندگی بهتر گذشته است. وزیر ارشاد ادامه داد: متأسفانه حتی در فضای رسانه‌ای

خبر

ورود ۳۲۷ زندانی مهریه به زندان در ۵۰ روز

■ **مهر:** معاون ستاد دیه کشور از استقبال نکردن زوج‌های جوان برای ثبت عدللاستطاعه در سند ازدواج خبر داد و افزود: متأسفانه زندانیان مهریه به افزایش دو برابری داشته‌اند. محمدعلی ساری با بیان اینکه آمار زندانیان مهریه نسبت به سال گذشته ۵۰درصد افزایش داشته است، گفت: تنها در مدت ۵۰ روز شاهد افزایش ۲۲۷نفری زندانیان مهریه بودیم. معاون ستاد دیه کشور با بیان اینکه پس از ابلاغ دستورالعمل رییس اسبق سازمان ثبت اسناد استفاده از درج عدللاستطاعه و عدللاستطالیه در سند ازدواج آزاد شد، گفت: شاید بتوان این‌گونه عنوان کرد که تاکنون هیچ زوجی از ثبت عدللاستطاعه بودن مهریه به سند ازدواج خود استقبال نکرده است.

تولد ۱۵۶ نوزاد در هر ساعت

■ **شرق:** مدیرکل دفتر آمار، اطلاعات جمعیتی و مهاجرت سازمان ثبت‌احوال کشور از وقوع ۱۵۶ ولادت و ۵۰ فوت در هر ساعت طی شش‌ماهه اول امسال خبر داد. علی‌اکبر محزون افزود: براساس آخرین آمارهای به دست آمده در شش‌ماهه اول امسال در هر ساعت ۱۵۶ نوزاد در کشور متولد شده و همچنین ۵۰نفر نیز درفاقی را وداع گفته‌اند. به گفته وی، در هر ساعت ۱۰۵ ازدواج و ۱۶طلاق در کشور رخ داده که نسبت به مدت مشابه در سال گذشته آمار ازدواج دودرصد کاهش و آمار طلاق، نیز ۴۴درصد افزایش داشته است. مدیرکل دفتر آمار، اطلاعات جمعیتی و مهاجرت سازمان ثبت‌احوال کشور تأکید کرد: همچنین آمار ولادت نیز نسبت به شش‌ماهه اول سال گذشته ۱۳درصد رشد داشته و آمار فوت نیز ۱۰لادرصدافزایش برخوردار بوده است.محزون گفت: این آمار براساس آمار خالص تولد، فوت، ازدواج و طلاق در تمامی استان‌های کشور به دست آمده است.

تعر ف‌های درمانی ۹۰ باطل شد

■ **شرق:** رییس کل سازمان نظام‌پزشکی ایران از مخالفت اکثریت قاطع جامعه پزشکی کشور با فارسی‌نویسی نسخه‌های پزشکی خبر داد و گفت: پزشکان معتقدند این موضوع از اولویت‌های نظام سلامت کشور نیست. دکتر سیدسپه‌الدین صدر در دیدار با روسا و مدیران‌عامل بیش از ۳۰ بیمارستان خصوصی در تهران، بر حمایت سازمان نظام پزشکی از فعالیت و ارایه خدمات بیمارستان‌های غیردولتی به مردم کشور تأکید کرد. وی با ارایه خلاصه‌ای از روند تعیین و اعلام تعرفه‌های درمانی دولتی و غیردولتی سال ۱۳۹۰ گفت: خوشبختانه با ارایه نظرات کارشناسی و مستند، مبنای رشد تعرفه‌های غیردولتی در سال جاری همان تعرفه‌های اعلام شده ازسوی سازمان نظام پزشکی برای سال ۸۹ در نظر گرفته شد و با وجود اینکه شاهد رشد منطقی و متناسب تعرفه‌های غیردولتی در سال ۹۰ بودیم اما در این حوزه عقبنگرد نمی‌ناشنیم. رییس کل سازمان نظام پزشکی خاطرنشان کرد: در حال حاضر و به دلیل خشه قانونی نسبت به رول تعیین و اعلام تعرفه‌های سال ۹۰ دولت این تعرفه‌ها را ابطال کرده و در تلاش است با تشکیل شورای‌عالی بیمه سلامت، روند قانونی تعیین تعرفه‌ها را رعایت کند.

شماره موبایل ۲۵۰ مبلغ داروهای ماهوارهای مسدود شد

■ **فارس:** رییس سازمان غذا و دارو با اعلام اینکه به زودی لایحه‌ای برای برخورد با شرکت‌های دارویی که در ماهواره تبلیغ می‌کنند به مجلس ارایه می‌شود، از مسدود شدن شماره موبایل ۲۵۰ مبلغ دارو در ماهواره و توزیع داروی دسوق‌فاک برای بیماران تالاسمی در بازار به مدت سه سال بدون مطالعه بالینی خبر داد. احمد شیبانی افزود: از ابتدای امسال با هماهنگی نیروی انتظامی، وزارت ارشاد و قوهقضاییه در حال پیگیری کسانی هستیم که شماره موبایل‌های خود را در اختیار این تبلیغات قرار می‌دهند. در حال حاضر ۲۵۰ شماره موبایل را شناسایی و صاحبان آنها را به مراجع قضایی معرفی کرده‌ایم. وی افزود: هفته گذشته جلسای با ضابطان قضایی برگزار کردیم و مقرر شد در تمام استان‌ها ضابطان قضایی تعریف‌شده، بازرسی‌های منظمی از واحدهای صنفی انجام دهند. در حال حاضر در داروخانه‌ها کالای قاچاق نداریم، البته در برخی داروخانه‌ها به صورت محدود داروهای غیرمجاز، خارج از فهرست و بعضاً تقلبی وجود دارد که تعداد آن بسیار محدود است. بازرسان ما با حکم قضایی نسبت به بازرسی این داروخانه‌ها اقدام می‌کنند و طبق قانون جرمایی تا تعطیلی داروخانه‌ها برای آنها در نظر گرفته می‌شود.

تا ۲۰ سال آینده هوای بسیاری از نقاط کشور گرم می‌شود

■ **ایرنا:** رییس طرح ملی تغییرات آب‌وهوایی در ایران با بیان اینکه تغییرات آب‌وهوایی باید در برنامه‌های توسعه‌ای گنجانده شود، چراکه مدیریت آب‌وهوا بدون توجه به این تغییرات غیرممکن است، گفت: ظرف ۲۰ سال آینده هوای بسیاری از نقاط کشور گرم می‌شود. محمد سلطانییه افزود: کشور ما باید به صورت سازمانی تغییرات آب‌وهوایی را جزو برنامه‌های رسمی خود لحاظ کند و نباید به کنوانسیون جهانی و برنامه‌های سازمان ملل محدود شود. وی با بیان اینکه ایران به عنوان عضوی از کنوانسیون‌های جهانی موظف به گزارش‌دهی است، گفت: تاکنون دو گزارش ملی به این کنوانسیون ارایه شده است که تمام ابعاد ملی از جمله بهداشت تحت عناوین توانمندسازی و آسیب‌ها را در بر می‌گیرد.